

Arbetsformer för framtagande av digitaliseringsplan för äldreomsorgen

Detta dokument är i sig inte en digitaliseringsplan utan ett förslag till inriktning och arbetsformer för sammanhållen digitalisering för äldreomsorgen. Pågående initiativ i stadsdelsförvaltningarna och äldreförvaltningen är sammanfattade dels i verksamhetsplanen i ILS, dels i färdplan för äldreomsorgen. Detta utgör startpunkten för arbetet och innehåller initiativ som bör tas upp och behandlas i digitaliseringsplanen när beredande, rådgivande och beslutsfattande strukturer är satta.

Uppdrag

I budget för 2022 anges att äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa fastigheter i Stockholm AB ta fram en sammanhållen digitaliseringsplan för äldreomsorgen (1.5).

Syftet med en sammanhållen digitaliseringsplan framgår vidare i budgettexten:

- i samverkan med stadsdelsnämnderna arbeta för en sammanhållen digitaliseringsutveckling med gemensamma lösningar.
- i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta för att stadens socialtjänst ska bli mer innovativ genom att exempelvis utveckla användandet av digitalisering, e-tjänster och välfärdsteknik med fokus på stöd och service.

Digitaliseringsplanen är också ett led i uppdraget till äldrenämnden att leda och samordna ett verksamhetsnära stöd i införandet av välfärdsteknik inom äldreomsorgen.

Samordnad digitalisering av äldreomsorgen

Att digitalisera handlar om att utveckla vård och omsorgsinsatser liksom verksamhet genom att tillämpa välfärdsteknik direkt som en produkt eller tjänst till den enskilde eller som stöd i arbetet med den enskilde. Det handlar alltså om verksamhetsutveckling i bred bemärkelse och innefattar ständiga förbättringar, innovation och digitalisering så som det är beskrivet i stadens kvalitetsprogram.

Ett centralt förhållningssätt i kvalitetsprogrammet är att anta stockholmarnas fokus i utvecklingsarbetet. Det får ytterligare mening när det kombineras med socialstyrelsens definition av välfärdsteknik som "digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning". Stockholmarens fokus innefattar också omställningsarbetet mot god och nära vård vilket inkluderar samverkan mellan huvudmän och e-hälsa.

Fokus i digitaliseringsplan för äldreomsorgen är därför utprovning och införande av digitala tjänster och produkter som medverkar till trygghet, självständighet och meningsfullhet för stockholmaren. För att digitala tjänster och produkter ska skapa förväntad nytta måste utveckling och innovation i verksamheten drivas i samma takt som tekniken införs. Framgångsrikt införande av välfärdsteknik förutsätter strategiska och operativa beslut i ledningar på olika nivåer avseende utveckling av nya kompetenser och arbetssätt, utveckling av teknisk förmåga och genomtänkt kommunikation i införandearbete. Att samordning av initiativ, aktiviteter och förhållningssätt samlar kompetens och kraft för utveckling beskrivs även i stadens kvalitetsprogram.

Digitaliseringsplanens roll i stadens styrning

Digitaliseringsplanen innebär en konkretisering av stadens kvalitetsprogram för området äldreomsorg avseende ständiga förbättringar och innovation som möjliggörs av digitala produkter och tjänster. Planen är strategiskt framtidsinriktad baserat på stockholmarnas fokus och visar teknikdrivna utvecklingsvägar för ökad trygghet, självständighet, meningsfullhet och stöd till anhöriga. Inom de olika behoven kan digitaliseringsplanen redogöra för prioriterade initiativ och vilka aktiviteter som krävs för att uppnå önskat resultat, till exempel genomförande av konceptutveckling i testbädd, införandepilot, begränsat breddinförande eller storskaligt breddinförande. Vilka aktiviteter som krävs och vem som utför dem avgörs från fall till fall och beror bland annat på mognadsgrad i teknik och i vilken utsträckning system, verksamhet och människor behöver förberedas för införande.

Digitaliseringsplanen inkluderar såväl budgetuppdrag som aktiviteter som initieras i andra utvecklingsprocesser i stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar eller bolag. Digitaliseringsplanen inkluderar initiativ i färdplan för äldreomsorgen som möjliggörs av digitala tjänster och produkter.

Digitaliseringsplanen föreslås anmälas årligen till äldrenämnden som en uppföljning och fördjupning av budgetunderlaget fleråringen vilken vanligen behandlas i april. Digitaliseringsplanen

utgör därmed, i likhet med fleråringen och till exempel boendeplanen även underlag för politiska beslut och prioriteringar.

Digitaliseringsplanen ska vara ett levande styrdokument som utvecklas under budgetåret och innehåller prioriterade och resurssatta initiativ där behov av samordning finns. Planen ska uppdateras vid nya budgetuppdrag, verksamhetsplan och baserat på nya kunskaper som till exempel formuleras vid tertiärrapportering och verksamhetsberättelse när aktiviteter genomförs.

Förvaltning av digitaliseringsplanen

För att stärka kontinuitet, samarbete och samverkan i digitaliseringsfrågor planeras vissa nya roller och strukturer.

- Digitaliseringsråd som består av beslutsfattare från relevanta förvaltningar och bolag som gemensamt kan prioritera initiativ.
- Digitaliseringsforum som har två syften: Att fånga upp, bereda och förankra initiativ samt att ha ett löpande informationsutbyte för att stimulera lärande.
- Samordnande i arbetet är äldreförvaltningen med uppdrag att hålla samman, bereda och driva digitaliseringsinitiativ och aktiviteter.

Digitaliseringsrådet

Digitaliseringsplanen behandlas löpande av ett nyinstitutt digitaliseringsråd. Syftet med digitaliseringsrådet är att stärka samarbete och samverkan mellan stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar och bolag. Rådets funktion är att prioritera aktuella initiativ och säkra att aktiviteter definieras och realistisk tidplan skapas och följs upp. Digitaliseringsrådet förfogar inte över någon budget och är inte medelsfördelande, men kunskap om möjligheter till projektmedel eller extern finansiering bör finnas representerad i rådet. Behov av finansiering av större initiativ kan bland annat kommuniceras vid anmälan av digitaliseringsplanen till nämnd och prioritering av budgetuppdrag.

Digitaliseringsrådet består av strategiska beslutsfattare från bolag och stadsdelsförvaltningar vilka har god insikt i kompetensområdet, verksamhetsbehov och har mandat att avsätta resurser för prioriterade initiativ.

Digitaliseringsplanen ägs av äldreförvaltningen. Ordförande i digitaliseringsrådet är äldredirektören. Sammankallande är äldreförvaltningen.

Digitaliseringsrådets mötesfrekvens avgörs av ärendemängd dock föreslås minst fyra gånger per år för att uppdatera digitaliseringsplanen inför fleråringen, tertiärrapportering, budget och verksamhetsplan.

Samordningsfunktionen

Samordnande för beredning av digitaliseringsinitiativ är äldreförvaltningen. Som resurs finns äldreförvaltningens digitaliseringsteam och verksamhetsnära resurser från stadsdelsförvaltningarna som medverkar i prioriterade initiativ. Dessa resurser kan utgöras av särskilt avdelade personer som arbetar med verksamhetsutveckling, verksamhetsanalys eller digitalisering i respektive stadsdel, men kan också vara till exempel drivande verksamhetschefer. Att kunna samla rätt kompetens inom varje initiativ och fördela ansvar för aktiviteter är centrala framgångsfaktorer.

Viktiga resurser i arbetet utgörs även av stödfunktionen för digitalisering på stadsledningskontorets avdelning för IT och digitalisering liksom stöd för kompetensutveckling, innovationsarbete och metodstöd för kvalitetsutveckling.

En resurs i vissa faser i ett utvecklingsinitiativ utgörs av de stockholmare som utgör målgruppen för stadens generella och biståndsbedömda insatser. Det kan finnas behov av att stärka samverkansformer för involvering av pensionärsorganisationer, patientföreningar och enskilda.

Digitaliseringsforum

För arbetet föreslås att ett digitaliseringsforum inrättas.

Digitaliseringsforum har två syften: Att fånga upp, bereda och förankra initiativ samt att ha ett löpande informationsutbyte för att stimulera lärande. Ansvar för genomförande av olika aktiviteter inom initiativ kan delegeras till beslutade organisationer.

Sammanställande och ordförande i digitaliseringsforum är äldreförvaltningen.

Digitaliseringsforum bör ha regelbundna avstämningar för att säkra en levande dialog och tät uppföljning av pågående aktiviteter.

Varje stadsdelsförvaltning, berörd fackförvaltning och bolag bör ha fast representation i digitaliseringsforum för att säkra kontinuitet.

Arbetsformer för digitaliseringsforum behöver utvecklas. Det första syftet, att bereda och förankra initiativ, vinner sannolikt på att gruppen präglas av kontinuitet. Det andra syftet, att säkra informationsutbyte och stimulera lärande vinner sannolikt på ett högre deltagarantal. En kombination av dessa överväganden behöver tillgodoses.

Definitioner

Behov- en förbättring för stockholmaren (stockholmarens fokus), inkluderande men inte begränsat till att svara mot behov av

trygghet, självständighet eller meningsfullhet. En målgrupp stockholmare som inte själva har biståndsinsatser är anhörigvårdare.

Initiativ - en utveckling, innovation eller förändring som möter stockholmarens behov antingen på ett nytt sätt eller med ökad kvalitet och snabbhet genom innovativa arbetssätt (eller löser en brist i en eller flera verksamheter). Ett initiativ medför en mängd avgränsade aktiviteter som hålls ihop av ett gemensamt mål.

Aktivitet – ett delmål inom ramen för större initiativ. Exempel på aktivitet kan vara att genomföra en avgränsad teststudie, en informationsklassificering eller att utreda juridiska förutsättningar för genomförande.

Trygghetsskapande välfärdsteknik. Insats som innehåller digital tjänst eller produkt som svarar mot den enskildes behov av trygghet. Insatser avseende den enskildes trygghet inkluderar stadens ansvar för uppföljning och eskalering vid avvikelser och hög teknisk tillgänglighet. I snäv mening handlar detta enbart om behovsprövade insatser. Lösningar för en mer allmän känsla av trygghet kan inkluderas under området självständighet.

Välfärdsteknik som möjliggör självständighet. Insats som innehåller digital tjänst eller produkt som svarar mot den enskildes behov av bibehållen eller ökad självständighet. Det kan handla om generell eller behovsprövad insats.

Välfärdsteknik som stödjer meningsfullhet. Meningsfullhet handlar om sociala kontakter, stimulans och förströelse i en utredning som genomförts inom ramen för projektet modernisering av sociala system.

Bilaga: Illustrationer

Samordnad digitalisering av äldreomsorgen

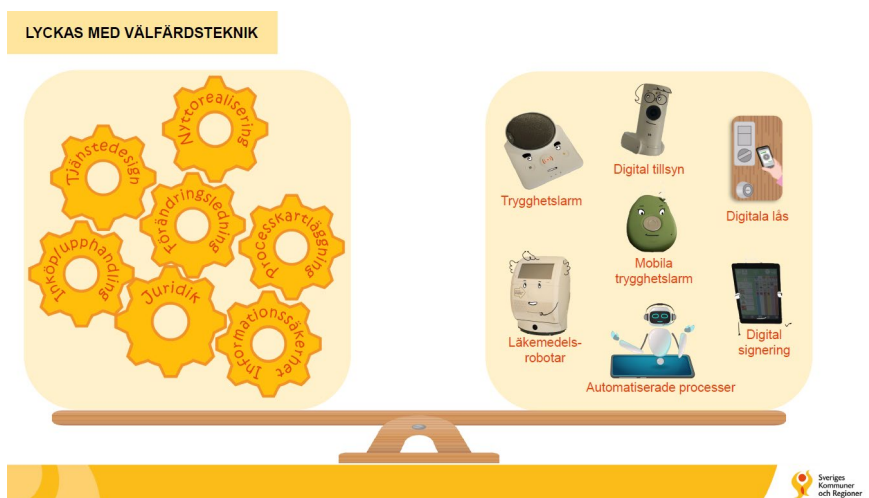
Att digitalisera handlar om att utveckla omsorgsinsatser och verksamhet genom att tillämpa välfärdsteknik direkt som en produkt eller tjänst till den enskilde eller som stöd i arbetet med eller för den enskilde.

Digitaliseringsplanen innebär en konkretisering av stadens kvalitetsprogram för området äldreomsorg avseende ständiga förbättringar och innovation som möjliggörs av digitala produkter och tjänster.

Figur 1 Illustration från stadens kvalitetsprogram.

För att digitala tjänster och produkter ska skapa förväntad nytta måste även utveckling och innovation i verksamheten drivas i samma takt som tekniken införs.

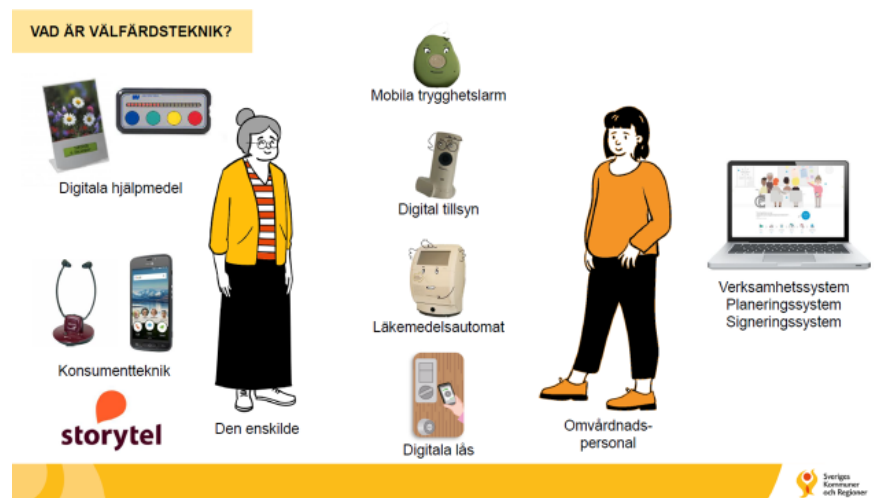

Figur 2 Illustration från SKR om att framgångsrikt införande kräver ett helhetstänkande avseende organisation, system, juridik etc.

Välfärdsteknik med stockholmarens fokus

Fokus i digitaliseringsplan för äldreomsorgen är digitala tjänster och produkter som möjliggör trygghet, självständighet och meningsfullhet för stockholmaren.

Kärnan i den välfärdsteknik som utgår från stockholmarens fokus är sådan som används i omsorgen. Detta utgör en medveten avgränsning i förhållande till teknik som den enskilde kan införskaffa själv eller förskrivs av vården liksom avgränsning i förhållande till omsorgens verksamhetssystem. Gränsen är inte skarp och syftar inte till att begränsa initiativ för digitalisering. En läkemedelsrobot kan i en första fas införas för att öka kvalitet och effektivitet i verksamheten för att på sikt tillämpas i syfte att öka den enskildes självständighet. På samma sätt innebär nyckelfri hemtjänst förenkling och effektivisering i utförarens verksamhet som en förutsättning för att öka den enskildes trygghet. Båda exemplen är naturligtvis viktiga digitaliseringsinitiativ även om de i utgångsläget skulle definieras som verksamhetssystem.

Figur 3 SKR. "Välfärdsteknik" gränsar till annan teknik och avgränsas till: Digitala tjänster som finns i den enskildes bostad eller bärs av den enskilde och som också används av omvårdnadspersonal.